

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. minister drs. K.H. Ollongren
Postbus 20061
2500 EA DEN HAAG

Postadres

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag
Tel: (070) 356 35 63
Fax: (070) 360 75 72
bureau@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

Datum

11 januari 2019

Onderwerp

Kieswet

Geachte minister,

In deze brief wil ik uw aandacht vragen voor de (on)mogelijkheid voor een militair om tijdelijk ontslag als gemeenteraadslid te krijgen voor de duur van de uitzending voor een vredesmissie.

Ik heb op 5 september 2018 een brief ontvangen van een actief dienend militair die sinds 2014 tevens gemeenteraadslid is in Roosendaal. Toen hij in 2014 met de raadsgriffier sprak over de mogelijkheid van een uitzending gaf de griffier aan dat hij zich dan tijdelijk kon laten vervangen, zoals bijvoorbeeld ook bij een zwangerschap regelmatig gebeurt. Omdat hij volgend jaar wederom wordt uitgezonden voor een missie in Afghanistan vroeg hij onlangs de griffier de tijdelijke vervangingsprocedure voor hem te gaan opstarten. Zij kwam toen met de mededeling dat, anders dan zij ook zelf had gedacht, hij zich niet tijdelijk kon laten vervangen. Dit kon alleen bij ziekte, zwangerschap of bevalling. Hij kon kiezen uit twee alternatieven:

- Raadslid blijven, waardoor de raadszetel ook gedurende zijn uitzending aan hem blijft toebehoren, maar een half jaar niet actief wordt ingevuld. Hij vindt dat niet prettig, zeker niet bij een twee zetel-fractie;
- Afstand doen van zijn raadszetel. Daarmee verliest hij echter zijn rechten op deze raadszetel. De zetel gaat over naar de volgende persoon op de kieslijst. Hij/zij verkrijgt daarmee alle rechten. Er kan niets worden afgesproken met deze opvolger over het eventueel weer afstand doen van de zetel door hem/haar bij zijn terugkeer.

Beide keuzes zijn voor hem niet gewenst. Hij begrijpt dat raadsleden zich niet zomaar tijdelijk mogen laten vervangen en dat er voor ziekte en zwangerschap al uitzonderingen zijn gemaakt. Hij vindt echter dat ook een militair die wordt uitgezonden een uitzonderingspositie zou moeten kunnen verkrijgen. Iedere militair kan namelijk te allen tijde worden aangewezen voor een uitzending. Hij of zij mag dan niet weigeren. Verder zijn gemeenteraden erbij gebaat een zo goed mogelijke afspiegeling te vormen van de maatschappij.

2

Daar horen ook militairen bij. Het is voor de lokale democratie ook goed als de vijver van gemeenteraadskandidaten zo groot mogelijk is, zo schrijft hij mij. Het lijkt hem daarom beter als de Kieswet tijdelijk ontslag mogelijk maakt voor gemeenteraadsleden die als militair worden uitgezonden.

Gelet op wat deze militair mij schrijft, wil ik mij als Veteranenombudsman sterk maken voor zijn voorstel. Daarbij komt dat met name ten behoeve van wederopbouwmissies Defensie erbij gebaat is te beschikken over militairen die lid zijn van een gemeenteraad of van provinciale staten. Zij hebben namelijk kennis en kunde van democratie en rechtstaat en kunnen die kennis overdragen aan het lokale bestuur in het missiegebied.

Ik verneem graag binnen vier weken uw standpunt over de mogelijkheid om de Kieswet zo aan te passen dat het ook voor een militair mogelijk is om in verband met uitzending tijdelijk ontslag krijgen als raadslid of als lid van provinciale staten.

Een afschrift van deze brief heb ik gezonden naar de minister van Defensie en de Vaste commissie voor Defensie.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman
tevens Veteranenombudsman,

Reinier van Zutphen